U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Petra Příhody a JUDr. Vojtěcha Šimíčka, v právní věci navrhovatele **Ing. A. Z.**, zast. JUDr. Jiřím Kubátem, advokátem, se sídlem v Praze 2, Belgická 23, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem v Praze 1, U Obecního domu 3 (adresa pro doručování: nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4), **2) Jan Nádvorník**, kandidát č. 3 ve volebním obvodu č. 19 voleb do Senátu Parlamentu ČR konaných ve dnech 5. a 6. 11. 2004 a ve dnech 12. a 13. 11. 2004, o návrhu na rozhodnutí o neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky konaných ve volebním obvodu č. 19 ve dnech 5. a 6. 11. 2004 a ve dnech 12. a 13. 11. 2004,

t a k t o :

I. Volby do Senátu Parlamentu ČR konané ve volebním obvodu č. 19 ve dnech 5. 11. a 6. 11. 2004 a ve dnech 12. 11. a 13. 11. 2004 **j s o u n e p l a t n é .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem ze dne 16. 11. 2004, podaným v souladu s ustanovením § 87 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky (dále též jen „volební zákon“) v zákonné lhůtě, se navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky (dále jen ČR) konaných ve dnech 5. - 6. 11. 2004 a ve dnech 12. - 13. 11. 2004 ve volebním obvodu č. 19 z důvodu, že ve volbách v tomto obvodu byl porušen volební zákon zejména v ustanovení § 16 odst. 2, neboť volební kampaň předcházející výše uvedeným volbám neprobíhala čestně a poctivě a o kandidátu, kterým je navrhovatel, byly opakovaně zveřejněny nepravdivé údaje v místním regionálním tisku. Uvádí, že v Uhříněvském zpravodaji č. 10/2004, vydávaném městskou částí Praha 22 – Uhříněves, v nákladu 3000 výtisků, který byl distribuován do přibližně 3000 poštovních schránek obyvatel bydlících v městské části (dále jen MČ) Praha – Uhříněves, starosta této MČ Milan Coller na straně 2 tiskoviny uvedl mj., že vlastnost „vědomě lhát“ „není navrhovateli vůbec cizí“ a na podporu svého tvrzení se odvolával na str. 8 téže tiskoviny, kde bez jakéhokoliv jiného komentáře nebo poskytnutí možnosti vyjádření se navrhovateli, zveřejnil celostránkový text anonymního dopisu z roku 2001, adresovaného tehdejšímu předsedovi KDU – ČSL JUDr. Cyrilu Svobodovi (návrh na vyloučení navrhovatele z KDU – ČSL), kde jako autoři tohoto dopisu jsou uvedeni členové zastupitelstva MČ Praha – Petrovice. Navrhovatel dodává, že vydavatel Uhříněvského zpravodaje Milan Coller vydává obsah anonymu za pravdivé tvrzení, na základě kterého si má volič učinit podle jeho

doporučení názor na navrhovatele. Pokud by autor článku učinil pokus o zjištění pravdivosti anonymu, nemohl by jej otisknout ani k němu zaujmout stanovisko. Zjistil by totiž, že předmětný dopis z roku 2001 nebyl sepsán členy zastupitelstva MČ Praha – Petrovice. Tuto skutečnost písemně potvrdila bývalá starostka MČ Praha – Petrovice paní Mgr. Miloslava Lippertová ve svém dopise ze dne 14. 10. 2001. V anonymním dopisu je mj. nepravdivě uvedeno, že se navrhovatel dopustil podvodu s následným nezákonným obohacením tím, že provedl rafinovanou několikanásobnou směnu státního bytu a že se možná dopustil též podvodu v řádu miliónu tím, že převáděl na občanské sdružení OPTIM – UKA, a tím defakto na sebe, pozemky v katastrálním území Praha – Šeberov. Navrhovatel tvrdí, že žádný z těchto údajů není pravdivý, neboť nikdy nesměňoval ani neprodával byt a také s popsaným převodem pozemků na občanské sdružení OPTIM – UKA nemá nic společného, nikdy nebyl ani členem tohoto sdružení ani členem zastupitelstva MČ Praha – Újezd. Všechny své pozemky získal dědictvím nebo převodem od rodičů, což lze ověřit na příslušném katastrálním úřadu. Podotýká dále, že v anonymním dopisu je nepravdivě uvedeno, že se jako starosta MČ Praha – Křeslice podílel za podivných okolností na odstranění rozestavěné „Křeslické splaškové kanalizace“ a že se podílel na vyhazování miliónů. Poukazuje v tomto směru na výsledek soudního sporu o „Křeslickou splaškovou kanalizaci“, který skončil v roce 2004 ve prospěch obce Křeslice, jejímž je starostou. Připomíná, že pokud by chtěl starosta Uhříněvse uvádět v tisku pravdivá tvrzení, mohl si jednodušším způsobem pravdu zjistit. Poukazuje dále na to, že v předmětném anonymu je nepravdivě uvedeno, že kandidoval v roce 1998 na funkci poslance do senátu a opět podváděl voliče klamným údajem na kandidátce. Navrhovatel připomíná, že funkce poslance senátu neexistuje nehledě k tomu, že v roce 1998 v žádných volbách do Parlamentu ČR nekandidoval a nemohl tudíž na kandidátce uvádět nepravdivé údaje. Dále je v něm uvedeno, že byl v prosinci v roce 2000 hlavním aktérem, spolu se starostou MČ Praha – Újezd, převodu pozemků v katastrálním území (dále jen k. ú.) Šeberov. I toto tvrzení označuje navrhovatel za nepravdivé. V závěru anonymu se uvádí, že pisatelům jde především o to, aby se navrhovateli nepodařilo získat poslaneckou imunitu a tak uniknout vyšetřování a následně by mohl splnit svoji výhružku škodit MČ Praha – Petrovice. I tato tvrzení označuje navrhovatel za nepravdivá, neboť logicky, pokud nekandidoval do Parlamentu ČR, nemohl usilovat a získat poslaneckou imunitu. Nikdy nevyhrožoval MČ Praha – Petrovice ani jejím obyvatelům. Společně s návrhem předkládá jako důkaz dopis bývalé starostky MČ Praha – Petrovice Mgr. Miloslavy Lippertové ze dne 14. 10. 2004, v němž se starostka distancuje od obsahu anonymního dopisu a dodává, že vztahy mezi ní a navrhovatelem popsané v něm neodpovídají skutečnosti. Navrhovatel ještě upozorňuje, že se k nepravdivým tvrzením obsaženým v anonymu, která jej očerňuje ve spojitosti s výkonem funkce starosty MČ Praha – Křeslice, písemně vyjádřil formou dopisu občanů a pokusil se s tímto svým stanoviskem ještě před senátními volbami seznámit veřejnost.

Jako další důvod návrhu na neplatnost voleb navrhovatel označuje článek uveřejněný v jiné regionální tiskovině, konkrétně v Petrovickém zpravodaji, speciálním čísle z 21. 10. 2004, vydaném MČ Praha – Petrovice dne 3. 11. 2004 v nákladu 50 000 výtisků (běžný náklad tohoto měsíčníku činí 2700 kusů). V něm je podchycen na str. 8 a str. 10 rozhovor člena redakce tohoto periodika Ing. P. Ř., který je současně členem Rady MČ Praha – Petrovice, s JUDr. M. Č. (poznámka soudu: podle uvozovací části rozhovoru jde o majitele strategicky položených pozemků na katastru Újezda). Navrhovatel zdůrazňuje, že uvedený zpravodaj byl již od 2. 11. 2004 distribuován do poštovních schránek

v celém volebním obvodu č. 19, tedy převážně mimo území MČ Petrovice a to v době těsně před senátními volbami. V největší části volebního obvodu byl Zpravodaj distribuován zároveň se zpravodajem Klíč MČ Praha 11 – Jižní město.

Navrhovatel upozorňuje, že redaktor klade otázky JUDr. Č. způsobem, který má zcela účelově a nepravdivě vzbudit dojem, že navrhovatel má ve své kampani do senátních voleb hrozit občanům vybudováním komunikace v trase JVK (krátká verze jihovýchodního dálničního okruhu). Ačkoliv navrhovatel v souladu se svým přesvědčením i volebním programem i v letech minulých vždy varoval před budováním komunikace v trase tzv. JVK prosazované pražským magistrátem, JUDr. Č. o navrhovateli uvedl, že „pan Z. podněcuje obavy občanů jihovýchodu Prahy, aby na jejich obavách o zdraví vlastních dětí vydělal desítky miliónů korun. Projekt JVK by dnes prospěl jenom jemu“.

Navrhovatel tvrdí, že od počátku bojuje proti realizaci komunikace JVK, takže naopak případný zisk spojený s jeho výstavbou od počátku odmítá. Otázky i odpovědi dále obsahují jiné nepravdivé informace o navrhovateli a mají podle jeho přesvědčení zahájit diskreditaci navrhovatele, takž nemůže být pochyb, proč byl rozhovor v uvedené době takto veden a následně zveřejněn. Na položené otázky JUDr. Č. nepravdivě uvedl: že „Pan Z. podněcuje obavy občanů jihovýchodu Prahy, aby na jejich obavách o zdraví vlastních dětí vydělal desítky miliónů korun. Projekt JVK by dnes prospěl jenom jemu.“, že navrhovatel „zajistil své rodině rozsáhlé pozemky na území Křeslic“ a že se snaží o schválení návrhů zastupitelstva Křeslic na změny územního plánu, kterými by „rodina navrhovatele vydělala jenom v Křeslicích 50 – 100 miliónů Kč“, že „radnice v Křeslicích (kde je navrhovatel starostou) neváhá vydat několik veřejných miliónů na prodloužení vedení vysokého napětí, když je třeba posunout navrhovanou trasu vysokého napětí tak, aby navrhovatel uvolnil pozemky své a pozemky spoluobčanů znehodnotil“, že „když chybí přístup k jeho pozemku, nejdříve donutí občana Křeslic, aby potřebný pozemek daroval obci, prý z veřejně prospěšných důvodů, potom si však pozemek bez veřejného výběrového řízení zase sám odkoupí“, že navrhovatel „žádal Radu Zastupitelstva hl. m. Prahy o 20 miliónů na koupi státních pozemků, aby byly sceleny jeho vlastní pozemky, to umí“, že „Pan Z. je příkladem politika, který svému soukromému zájmu podřídil výkon veřejné funkce; neznám starostu Z., znám jenom pana Ing. A. Z., který se chová jako člen klanu vlastnícího rozsáhlé pozemky na jihovýchodě Prahy, zneužívá zájmu lidí o životní prostředí, prostřednictvím funkce veřejného činitele prosazuje již mnoho let majetkový prospěch úzké skupiny osob“.

Na závěr uveřejněného rozhovoru redaktor Ing. P. Ř. učinil shrnutí, které je podle navrhovatele nepravdivé, se záměrem očernit a skandalizovat jeho osobu, když uvedl: „Vaše slova, která zcela snímají gloriolu z hlavy pana Z., asi raní mnoho lidí. Lidí, kteří mu do této doby věřili a neustále zdůrazňovali, že proti dálnici bojuje nezištně pro blaho nás všech. Bohužel při hledání informací o dálnici jsme i na jiných místech našli podobné informace o …lidské povaze. Rozčarování je to i pro mne samotného. Netušil jsem, že lze z problému JVK a ze strachu lidí udělat vlastní volební program, pečovat při tom o své peníze a ještě ten problém uměle živit – aby vydržel nejlépe po několik volebních období. Zklamání je to pro mne o to větší, že jsem byl (do dneška) členem občanského sdružení OPTIM – EKO, které Ing. Z. vytvořil a vede. Kdysi tady skutečně nebezpečí komunikace v těsné blízkosti našich domovů bylo, a tak jsem, stejně

jako ostatní členové a příznivci, věřil tomu, že utrácím peníze, čas a energii pouze pro dobrou věc, a ne pro něčí osobní prospěch. Přejme si, aby nakonec vše dobře dopadlo pro obyvatele jihovýchodu Prahy."

Navrhovatel má za to, že Ing. Ř. se za Petrovický zpravodaj i za petrovickou radnici ztotožnil s výroky JUDr. Č., přihlásil se k nim a tím dal jeho výrokům značnou vážnost a důležitost. Navrhovatel pravdivost v rozhovoru uvedených tvrzení popírá, když uvádí, že nepodněcuje obavy občanů jihovýchodu Prahy, aby na jejich obavách o zdraví dětí vydělal desítky miliónů korun, neboť mj. objektivně neexistuje způsob, jak by takto mohl uvedenou sumu vydělat. Nezajistil sobě ani své rodině žádné pozemky na území Křeslic a pokud on a někteří jeho příbuzní vlastní pozemky v k. ú. Křeslice, nabyli je rovněž výhradně dědictvím, případně od svých rodičů, což je možné ověřit u příslušného katastrálního úřadu. Objektivně je nemožné, aby schváleným návrhem zastupitelstva Křeslic na změny územního plánu získal navrhovatel nebo členové jeho rodiny majetkový prospěch ve výši 50 – 100 miliónů Kč. Návrh změny trasy projektovaného a dosud nerealizovaného vedení vysokého napětí nevyžadoval žádné finanční náklady a z jeho případné realizace nevznikne navrhovateli žádný prospěch, neboť i nové vedení by bylo umístěno na jeho pozemku. Navrhovatel nikdy nenutil nikoho, aby daroval obci pozemek a nikdy žádný pozemek obce pro sebe nekoupil, což lze rovněž ověřit u příslušného katastrálního úřadu. Nikdy nežádal Radu Zastupitelstva hl. m. Prahy o 20 miliónů na koupi státních pozemků za účelem scelení jeho pozemků. K závěru JUDr. Č., že „pan Z. je příkladem politika, který svému soukromému zájmu podřídil výkon veřejné funkce…" navrhovatel dodává, že důkazem opaku je skutečnost, že již pro třetí volební období byl zvolen do funkce starosty MČ Praha – Křeslice. Poukazuje i na další nepravdy uvedené v Petrovickém zpravodaji, kde na str. 3 je radou MČ Praha – Petrovice uvedena informace o tom, že žádal o změnu vedení trasy velmi vysokého napětí tak, aby se vyhnula jeho pozemku, což autor dokládá otištěním nepravdivého územního plánku.

Navrhovatel dodává, že k nepravdivým tvrzením zde uvedeným, která mají spojitost s výkonem jeho veřejné funkce starosty MČ Praha - Křeslice a jsou zveřejněna v souvislosti se senátními volbami, se nemohl vyjádřit v této tiskovině. Má za to, že to bylo záměrem vydavatele, aby jej těsně před volbami osočil z nečestného a protiprávního jednání formou osobního sdělení občanům a pokusil se svým stanoviskem ještě před senátními volbami seznámit veřejnost. Navrhovatel se přesto písemně vyjádřil k obsahu nepravdivých tvrzení formou osobního sdělení občanům (formou letáku), avšak s ohledem na krátkost času mezi distribucí Petrovického zpravodaje a začátkem voleb, bylo jeho stanovisko pouze kusé a jeho distribuce byla navíc mařena vybíráním písemného stanoviska z poštovních schránek voličů.

Závěrem navrhovatel shrnuje, že obě výše uvedená periodika jsou zpravodajem veřejné správy financovaným z veřejných finančních prostředků. Proti výše uvedeným porušením volebního zákona podal dne 5. 11. 2004 stížnost u Státní volební komise a současně podal téhož dne oznámení Policii ČR, Obvodnímu ředitelství Praha 4 pro podezření, že byl zveřejněním tvrzení o navrhovateli spáchán trestný čin. Vyslovuje přesvědčení, že obě tiskoviny (Petrovický zpravodaj již i s ohledem na jeho náklad 50 000 ks) a konfrontační a nepravdivé údaje v nich uvedené, byly vydány se záměrem poškodit navrhovatele jako kandidáta do voleb Senátu Parlamentu ČR, a to v celém volebním obvodu

č. 19. Bylo tak porušeno ustanovení § 16 odst. 2 volebního zákona, neboť volební kampaň

neprobíhala čestně a poctivě a o kandidátu, jímž je navrhovatel, byly opakovaně zveřejněny nepravdivé údaje takového rozsahu a charakteru, že navrhovatele poškodily na jeho občanské cti, bezúhonnosti a dobré pověsti před voliči, což bylo umocněno publikováním v periodikách vydávaných městskými částmi. Poukazuje na Zápis o výsledku voleb do Senátu Parlamentu ČR ve volebním obvodu č. 19 ze dne 6. 11. 2004, z něhož vyplývá, že ve stálých a zvláštních seznamech voličů bylo zapsáno 102 236 voličů a pokud byl Petrovický zpravodaj – speciální číslo, doručen do 50 000 domácností a v každé z nich registrován alespoň jeden volič, je vysoce pravděpodobné, že ovlivnil voliče původně rozhodnuté volit navrhovatele v jejich rozhodnutí nevolit vůbec nebo ve výběru kandidáta. Pokud se tak stalo, pouhé 1 % takto oslovených voličů činí nejméně 500 osob. S ohledem na výsledek I. kola voleb ve volebním obvodu, kdy obsadil třetí místo s 13,07 % odevzdaných hlasů voličů, přičemž druhý postupující kandidát Ing. Petr Jírava obdržel 14,33 % odevzdaných hlasů voličů a navrhovatel byl pouhých 325 hlasů za druhým kandidátem postupujícím do II. kola senátních voleb, byl výsledek voleb ovlivněn shora uvedeným protiprávním postupem, porušujícím volební zákon. Navrhoval, aby soud prohlásil volby do Senátu Parlamentu ČR konané ve volebním obvodu č. 19 ve dnech 5. a 6. 11. 2004 a ve dnech 12. a 13. 11. 2004 za neplatné.

Státní volební komise (dále jen „SVK“) ve svém vyjádření ze dne 29. 11. 2004 poukázala na ustanovení § 87 odst. 2 volebního zákona, které umožňuje navrhovateli podat návrh na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta, má-li za to, že byla porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování, výsledky voleb nebo výsledek volby kandidáta. Uvedla, že vzala na vědomí celkové výsledy I. a II. kola voleb do třetiny Senátu usnesením č. 41 ze dne 8. 11. 2004 a č. 42 ze dne 15. 11. 2004 a uveřejnila je dne 9. 11. 2004 a 16. 11. 2004 v Hospodářských novinách. Uvedla dále, že své stanovisko vyjádřila v odpovědi na podání navrhovatele, které k vyjádření připojila a na jehož obsah zcela odkázala. V uvedené písemnosti ze dne 6. 11. 2004 reaguje SVK na navrhovatelovu stížnost na porušování pravidel volební kampaně ve volebním obvodě č. 19. Připomíná, že volební kampaň pro volby do senátu a její podmínky jsou upraveny v ustanovení § 16 volebního zákona pouze v tom smyslu, že pro volební kampaň může starosta vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to 16 dnů přede dnem voleb. Možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících politických stran a koalic, popř. kandidátů při volbách do senátu. Volební kampaň musí probíhal čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje. Tuto úpravu je podle SVK třeba chápat jako jakýsi morální apel na jednotlivé kandidující subjekty a další zúčastněné, jehož porušení nespojuje zákon o volbách do Parlamentu s žádnou konkrétní sankcí a v tomto směru proto není založena ani působnost SVK. Poučila navrhovatele, že možné nápravy se lze domáhat např. cestou občanskoprávní, případně trestněprávní; z hlediska průběhu voleb a jejich výsledků pak cestou správního soudnictví návrhem podle ustanovení § 87 volebního zákona.

Navrhovatel spolu s návrhem na zahájení řízení předložil soudu kopii Uhříněvského zpravodaje č. 10/2004 a Petrovický zpravodaj – speciální číslo z 21. 10. 2004, z nichž soud ověřil, že údaje týkající se osoby navrhovatele uvedené v návrhu na rozhodnutí o neplatnosti voleb se zcela shodují s tím, co je v uvedených periodicích (na navrhovatelem připomenutých stranách) uvedeno. Soud rovněž zjistil, že Uhříněvský zpravodaj vydává Úřad MČ Praha 22,

vychází měsíčně a odpovědným redaktorem je M. Coller (starosta MČ Praha 22). Číslo 10

uvedeného zpravodaje bylo vydáno v počtu 3000 výtisků a registrováno Ministerstvem kultury ČR, odborem hromadných sdělovacích prostředků. Za obsahovou a věcnou správnost odpovídá autor. Speciální číslo Petrovického zpravodaje ročník XIII, říjen 2004 je časopisem MČ Praha – Petrovice. Periodikum vychází 5 x ročně v Petrovicích a uzávěrka mimořádného čísla proběhla 15. 10. 2004, do tisku byl dán 22. 10. 2004 a vyšel 3. 11. 2004. Vydavatelem je MČ Praha – Petrovice, redaktorem Ing. P. Ř. Časopis je rovněž registrován Ministerstvem kultury. Za obsahovou a věcnou správnost příspěvků odpovídá autor s tím, že redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit, případně stylisticky upravit. Mimořádné číslo vyšlo v nákladu 50 000 výtisků.

Z navrhovatelem předložené kopie dopisu starostky MČ Praha – Petrovice Mgr. Miloslavy Lippertové ze dne 1. 10. 2001, č. j. 245/2001/star., které je vyjádřením k materiálu „Návrh na vyloučení pana Ing. A. Z. z KDU – ČSL“, přijatého ústřední kanceláří KDU – ČSL dne 20. 9. 2001, starostka uvedené MČ sděluje JUDr. Cyrilu Svobodovi, že telefonicky o daném materiálu hovořila se členy svého zastupitelstva a na základě těchto rozhovorů je zplnomocněna konstatovat, že členové zastupitelstva MČ Praha – Petrovice nejsou autory tohoto materiálu. Totéž stanovisko oznámila rovněž redakci deníku Blesk. Navrhovatel současně předložil ručně psané sdělení dnes již bývalé starostky Mgr. Miloslavy Lippertové ze dne 14. 10. 2004, v němž opět k obsahu téže písemnosti uvádí, že uvedený dopis přišel na Úřad MČ Praha – Petrovice dne 1. 10. 2001 a následně se o jeho obsah zajímal deník Blesk. Do této redakce jako starostka odpověděla po projednání se všemi členy zastupitelstva uvedené MČ, že nikdo z jeho členů není autorem výše zmiňovaného textu – jde tedy o anonym. Za svoji osobu se od obsahu dopisu distancuje, vztahy mezi ní a Ing. Z. tam popsané neodpovídají skutečnosti, jejich popis je nepravdivý. Ing. Z. si váží jako člověka, který pro obyvatele jihovýchodu Prahy již mnoho vykonal.

Navrhovatel dále předložil stálý seznam voličů MČ Praha – Křeslice, úřad MČ Štychova 2, Praha 10, z něhož soud ověřil, že v tomto seznamu je zapsán pod pořadovým číslem 318 A. Z., nar. X, bytem K., D. 44 s poznámkou, že smí volit. Konečně pak navrhovatel předložil též kopii zápisu o výsledku voleb do Senátu Parlamentu ČR ve volebním obvodu č. 19, Praha 11, konaných ve dnech 5. a 6. 11. 2004, podle něhož v prvním kole voleb z celkového počtu 25 726 platných hlasů pro všechny kandidáty získal v pořadí první Jan Nádvorník 10 201 hlasů, což představuje 39,65 %, druhý Petr Jírava 3689 hlasů – 14,33 % a třetí A. Z. 3364 – 13,07 %. Kandidáti na dalších místech získali menší počet hlasů. Do II. kola voleb postoupil Jan Nádvorník a Petr Jírava.

Nejvyšší správní soud, jehož příslušnost k řízení je založena ustanovením § 88 odst. 2 volebního zákona dospěl k závěru, že návrhu je nutno vyhovět.

Pokud jde o volby do Senátu Parlamentu ČR, pak podle § 87 odst. 2 volebního zákona platí, že podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu (§ 90 zákona č. 150/2002 sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl senátor volen, každá politická strana, politické hnutí,

koalice nebo nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby senátu zaregistrována (dále jen navrhovatel). Návrh je třeba podat nejpozději do deseti dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí. Podle § 87 odst. 4 téhož

zákona může návrh na neplatnost voleb podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Navrhovatel Ing. A. Z. je tedy osobou oprávněnou podat návrh na neplatnost voleb ve smyslu citovaného zákona, neboť je občanem zapsaným do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl senátor volen. Návrh podal v zákonem stanovené lhůtě, když konečné výsledky voleb byly vyhlášeny dne 16. 11. 2004 a návrh na zahájení řízení byl ještě téhož dne podán u Nejvyššího správního soudu. Podle ustanovení § 90 odst. 1 s. ř. s., které je obdobné ustanovení § 87 odst. 1 volebního zákona, může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, za podmínek stanovených zvláštními zákony (zde volebního zákona), návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti kandidátů anebo neplatnosti volby kandidáta. Účastníky jsou navrhovatel, příslušný volební orgán a ten, jehož volba byla napadena.

Z ustanovení § 90 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 87 odst. 4 volebního zákona vyplývá, že návrh na neplatnost voleb je důvodný tehdy, byla-li porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. Jak Nejvyšší správní soud judikoval již dříve (*poznámka soudu*: byť k aplikaci jiného volebního, nicméně principielně zcela srovnatelného zákona, viz Sb. NSS č. 354/2004), za základní předpoklady vyhovění volební stížnosti je – v obecné rovině - nutno označit především tři následující: (1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona; (2.) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož volba je napadena volební stížností a (3.) zásadní intenzitu této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.

V projednávané věci je nutno především vycházet z ustanovení § 16 volebního zákona, které upravuje volební kampaň. Přitom je nutno předeslat, že citované ustanovení neupravuje volební kampaň vyčerpávajícím způsobem, nýbrž že se vztahuje toliko na její poslední, závěrečnou tzv. „horkou“ fázi. I při posuzování tohoto právního institutu totiž je třeba mít v patrnosti základní atributy demokratického právního státu, mezi něž patří i princip, že každý může dělat to, co zákon výslovně nezakazuje a nikdo nesmí být nucen činit to, co zákon neukládá (viz č. 2 odst. 2 Ústavy, čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod). Protože kandidující subjekty (ať politické strany hnutí či jejich koalice nebo osoby fyzické) představují subjekty soukromoprávní a žádný zákon jim nezakazuje vykonávat volební kampaň i mimo období upravené citovaným ustanovením, je zjevné, že tuto kampaň vyvíjet mohou. Není totiž možno ani přehlédnout, že volební kampaň představuje ve svých důsledcích jednu z forem výkonu základních práv, jakými jsou především svoboda projevu, právo na informace, sdružovací právo, shromažďovací právo apod.

Citované ustanovení § 16 je nutno vidět právě ve zmíněném kontextu ochrany základních práv a svobod. Svojí podstatou totiž představuje konkretizaci citovaných základních práv a ústavních principů, jako je zejména princip svobodné soutěže politických

sil v demokratické společnosti (čl. 22 Listiny) a princip rovnosti, konkretizovaný pro potřeby volebního práva čl. 21 odst. 4 Listiny. S ohledem na respektování zmíněných dominantních principů svobodné soutěže a rovnosti ve volebním procesu je proto nutno vykládat i citované ustanovení volebního zákona.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 volebního zákona může starosta pro volební kampaň vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, přičemž možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících subjektů. Přestože citované ustanovení výslovně zmiňuje toliko využití plochy pro vylepení volebních plakátů, je bez jakýchkoliv důvodných pochybností zřejmé, že - s ohledem na citované ústavní principy - představuje zmíněný příklad toliko demonstrativní nástin obecně platného přístupu ke komunikačním možnostem, s nimiž disponují obce. Jinými slovy vyjádřeno: při využití všech komunikačních prostředků v držení obce musí být respektován princip rovnosti kandidujících subjektů.

V projednávané věci tato zásada respektována nebyla. Jak vyplývá již z rekapitulační části tohoto usnesení, vydáním Uhříněveského zpravodaje č. 10/2004 i zvláštního čísla Petrovického zpravodaje, jejichž vydavateli jsou úřady městských částí uvedených obcí, bezprostředně přede dny konání I. kola senátních voleb princip rovnosti kandidujících subjektů porušen byl. Jakkoliv není v možnostech Nejvyššího správního soudu meritorně se vyjádřit k opodstatněnosti a pravdivosti tvrzení směřujících proti navrhovateli Ing. A. Z., uvedených v těchto zpravodajích, je nespornou skutečností, že publikované informace svojí povahou byly způsobilé jmenovaného výrazně poškodit v očích jeho potencionálních voličů a konkrétní okolnosti případu (vydání zpravodajů těsně před volbami, zjevná jednostrannost prezentovaných názorů, způsob distribuce, výrazně vyšší náklad mimořádného vydání Petrovického zpravodaje apod.) přesvědčivě ukazují, že tento úmysl ze strany vydavatele zmíněných periodik sledován byl. Navíc, povaha článků a informací publikovaných v těchto zpravodajích - jak vyplývá ze shora prezentované rekapitulace - se vymyká i požadavkům férovosti volební kampaně (viz zejména citovaný anonymní dopis z roku 2001, zejména pokud byl bez jakéhokoliv komentáře vydáván za dopis členů zastupitelstva MČ Praha – Petrovice, aniž by autorství těchto členů bylo ověřeno), zformulovaným v ustanovení § 16 odst. 2 volebního zákona.

Nejvyšší správní soud tak dospívá k závěru, že předmětným jednáním bylo porušeno ustanovení § 16 odst. 1, 2 volebního zákona.

Dále je nutno zodpovědět otázku, zda mezi prokázaným porušením volebního zákona a zvolením kandidáta (Jan Nádvorník) existuje vztah. V tomto směru Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje na právní názor Ústavního soudu (nález sp. zn. I. ÚS 526/98), z něhož je především patrno, že při hodnocení porušení volebního zákona nejde o to, zda k porušení došlo objektivně či subjektivně, nýbrž každý případ je nutno hodnotit materiálně, individuálně a s přihlédnutím ke všem konkrétním okolnostem. V projednávané věci tedy není rozhodující, zda vůbec se zvolený kandidát na porušení volebního zákona jakkoliv (byť i nepřímo) podílel. Důležité je, že v daném případě navrhovatel v I. kole senátních voleb skončil na 3. místě s rozdílem hlasů 325 od kandidáta, který se umístil

na 2. místě. Z povahy věci je proto patrné, že zmíněný velmi těsný rozdíl hlasů, o který navrhovatel nepostoupil do II. kola, mohl být skutečně zapříčiněn dříve uvedenou

protizákonností. Jinak řečeno, pokud by k této protizákonnosti nedošlo, mohl by navrhovatel reálně postoupit do II. kola voleb, v jehož rámci nelze vyloučit ani šanci na jeho zvolení.

Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že mezi popsaným porušením volebního zákona a mezi zvolením kandidáta určitý vztah existuje.

S uvedeným bezprostředně souvisí rovněž posouzení intenzity protizákonnosti v daném případě. Je totiž zřejmé, že za situace, kdy se navrhovatel nedostal do II. kola senátních voleb pro relativně těsný rozdíl chybějících hlasů (325), je intenzita protizákonnosti nutná pro konstatování neplatnosti voleb přirozeně nižší, než v případě výrazného rozdílu hlasů. V projednávané věci proto Nejvyšší správní soud dospěl k přesvědčení, že zmíněná protizákonnost v konečném důsledku vedla k „zatemnění“ volebního výsledku I. kola senátních voleb a tím znehodnotila rovněž konečný výsledek II. kola těchto voleb.

Proto Nejvyšší správní soud shledal volby neplatnými.

Toto usnesení bude doručeno účastníkům řízení, tedy navrhovateli, Státní volební komisi a Janu Nádvorníkovi, jehož volba byla napadena. Současně bude vyvěšeno na úřední desce soudu; právní moci nabývá dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení vyplývá z ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož v soudním řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. 12. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu